

SPOREN NAAR ANTWERPEN-ZUID

=====

**STUDIE OVER HET VROEGERE STATION ANTWERPEN-ZUID, DE VERDWENEN
EN DE NIET-GEREALISEERDE SPOORLIJNEN TEN ZUIDEN VAN ANTWERPEN**

Paul Jacops & Jef Van Olmen

HET LOCOMOTIEFDEPOT ANTWERPEN-ZUID

***F. VOORBEELDEN VAN BEURTREGELINGEN VAN LOCOMOTIEVEN
DIE IN ANTWERPEN-ZUID GESTATIONEERD WAREN***

– Aanvullingen

Aanvullingen bij de versie 2025 03 10

*Research en tekeningen (grafieken):
Paul Jacops.*

HET LOCOMOTIEFDEPOT ANTWERPEN-ZUID

F. BEURTREGELINGEN

Aanvullingen

Versie 2025 12 04

TYPE 15 van Antwerpen-Zuid (FNSD)				Reeks A		Geldig vanaf 5 oktober 1947	
FNSD =	Antwerpen-Zuid	FT =	Dendermonde	SSD =	niet op zaterdag en zondag / pas le samedi et dimanche		
FNKL =	Antwerpen-Kiel	FLS =	Aalst-Noord	D =	enkel op zondag / uniquement le dimanche		
LOB =	Bornem			S =	enkel op zaterdag / uniquement le samedi		
FKI =	Kontich-Kazernen	MD =	locomotief van trein / machine du train		=	losse locomotief	
FMB =	Boom	MP =	locomotief voor trein / machine pour train				

Grafiek: Paul Jacops		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24									
SSD	1							FNSD			LOB		FNSD		FNKL	FNSD		LOB		FKI	FMB	FKI		LOB		FNSD	FNKL		FNSD					
									9751		9756			20133	MD		9875		9772		9695	9696		9781		9792		MP 20147						
									00	17	36	33		35	50	08	21	48		05	17	14	31	51	00	21	35	40	50	45	19	30	50	04
								FNSD		LOB		FNSD					LOB		FKI	FMB	FKI		LOB		FNSD	FNKL		FNSD						
S									9751		9756				9871				9772		9695	9696		9781		9792			MP 20147					
								00	17	36	33			03	25			17		14	31	51	00	21	35	40	50	45	19	30	50	04		
D								FNSD		LOB		FNSD					LOB		FKI				LOB		FNSD									
									9751		9756						9875		9772					9781		9792								
								00	17	36	33					48		05	17	15			35		40	50	45							
SS	2							FNSD			FLS			FNSD				FT					FNSD											
									9749				9770			9771		9776																
									58		17	35		05	38	57	20	40																
								FNSD			FLS		FNSD																					
S									9749			9770																						
								58		17	35		05																					

Studie over het vroegere station Antwerpen-Zuid, de verdwenen en de niet-gerealiseerde spoorlijnen ten zuiden van Antwerpen – Paul Jacops & Jef Van Olmen..

HET LOCOMOTIEFDEPOT ANTWERPEN-ZUID

F. BEURTREGELINGEN

Aanvullingen

Versie 2025 12 04

Let op de volgende bijzonderheden van de bovenstaande beurtregeling met twee plandagen:

- op plandag 1 werd van maandag t/m zaterdag in de reizigersdienst van Antwerpen-Zuid naar Bornem en terug gereden en stonden er ook enkele ritten op de lijn Boom – Kontich-Kazernen op het programma; let ook op de losse ritten en ritten met goederentreinen over het korte baanvak tussen Antwerpen-Zuid en Antwerpen-Kiel; op zondag werd eveneens naar/van Bornem en Kontich-Kazernen gereden, maar vervielen de ritten tussen Antwerpen-Zuid en -Kiel;
- op plandag 2 werd dagelijks, behalve op zaterdag, in de reizigersdienst van Antwerpen-Zuid naar Aalst-Noord en terug gereden en stond ook een reizigerstrein van Antwerpen-Zuid naar Dendermonde en terug op het programma; op zaterdag verviel de rit naar/van Dendermonde.

Een aantal treinen had Bornem als bestemming of herkomst. Dit station ligt op lijn 54 Mechelen – Willebroek – Puurs – Sint-Niklaas. Omdat de brug over de Schelde in 1940 vernield was, werd Bornem een kopstation. De nieuwe brug over de Schelde kwam maar eerst in oktober 1955 in dienst.

HET LOCOMOTIEFDEPOT ANTWERPEN-ZUID

F. BEURTREGELINGEN

Aanvullingen

Versie 2025 12 04

TYPE 41 van Antwerpen-Zuid (FNSD)										Reeks B							Geldig vanaf 20 mei 1951						
FNSD = Antwerpen-Zuid		FKR = Merelbeke				SSD = niet op zaterdag en zondag / pas le samedi et dimanche																	
FNKL = Antwerpen-Kiel		FMB = Boom				D = enkel op zondag / uniquement le dimanche																	
FLO = Antwerpen-Linkeroever		LOB = Bornem				S = enkel op zaterdag / uniquement le samedi																	
FGSP = Gent-Sint-Pieters		FHN = Hoboken (privaat station)				MD = locomotief van trein / machine du train																	
		DC = uitslaap / découcher		 = losse locomotief		MP = locomotief voor trein / machine pour train																	
						(t) = tender vooruit / tender en avant																	

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
SD	1	ONDERHOUD EN WASSING KETEL / ENTETIEN ET LAVAGE CHAUDIERE																							
SSD	2																								
S	2																								
D	2																								
SD	3																								
D	3																								

Studie over het vroegere station Antwerpen-Zuid, de verdwenen en de niet-gerealiseerde spoorlijnen ten zuiden van Antwerpen – Paul Jacobs & Jef Van Olmen..

HET LOCOMOTIEFDEPOT ANTWERPEN-ZUID

F. BEURTREGELINGEN

Aanvullingen

Versie 2025 12 04

Vervolg:

SD	4	FNSD	FNKL	FMB	LOB		FNSD	FNKL	FHN	FNSD		FNSD	FHN	FNKL		FNSD	FNKL	FNSD
		MP29404	29404	MP9808		9808(t)	MP20137	20137	MD20137(t)			20139	20140(t)			20136(t)	20147	MD20147(t)
		31 45	22	15 35 48		24	34	11 26	15 32	57 12		24 43	06 21			02 18	15 30	48 00
SD	5		FNSD				FGSP			FLO	FLO		FGSP					FNSD
						9745			2190			2183				9780		
						00	32	16	53			02	42			52	15	
D			FNSD				FGSP	FKR					FKR	FGSP				FNSD
						9745	MD 9745						MP 9780			9780		
						00	32	50 00					00 10	52		15		

Bij de aanvang van de treindienst op 20 mei 1951 stonden er negen locs ter beschikking voor vijf plandagen (zie [9.6 VOOR PUBLICATIE Depot Antwerpen-Zuid - E - Locomotieven en inzetdagen - versie 2025 03 08.pdf](#)); alle locs werden bemand door twee ploegen (stoker en machinist).

Hier een bespreking van deze beurtregeling:

- **Plandag 1:** deze was voorbehouden voor het onderhoud van de locs.
- **Plandag 2:** de eerste ploeg stond (niet op zondag) in voor de lokale goederentrein van Antwerpen-Zuid naar Luithagen en Fort 6 (H/T). De tweede ploeg reed daarna van maandag t/m vrijdag met reizigerstrein 2179 van Antwerpen-Zuid via Boom, Puurs en Dendermonde naar Gent-Sint-Pieters. Op zaterdag was dat trein 9775, die vroeger vertrok en als stoptrein (omnibus) reed tussen Boom en Dendermonde. Op zondag reed de ploeg met trein 9783 naar Gent-Sint-Pieters. Het personeel overnachtte in het depot Merelbeke.
- **Plandag 3:** de ploeg maakte, na de 'uitslaap' in Merelbeke, een losse rit naar Gent-Sint-Pieters en daarna werd met reizigerstrein 8170 naar Antwerpen-Zuid gereden. Op zondag was dat de enige trein in de beurtregeling. Op de andere dagen reed dezelfde ploeg in de late namiddag nog met reizigerstrein 9773 van Antwerpen-Zuid via Boom naar Bornem. De rijtuigen werden daar achtergelaten en er werd, tender vooruit, naar Antwerpen-Zuid teruggereden met goederentrein 22237. Deze trein was lang onderweg omdat er veel tijd gepland was voor rangeringen in Boom (van 19:58 tot 20:50 uur) en in Niel (van 20:59 tot 21:50 uur). Ook in Antwerpen-Kiel werd gerangeerd (van 22:18 tot 22:48 uur) en werden er wagens afgezet voor goederentreinen bij vertrek uit Antwerpen-Kiel naar diverse bestemmingen. In de beurtregeling werd er rekening mee gehouden dat er in de trein ook wagens konden zijn die bestemd waren voor Antwerpen-Zuid en voor de Scheldekaaien. Anders zou de dag geëindigd zijn met een losse rit tussen FNKL en FNSD, wat niet het geval was.

Studie over het vroegere station Antwerpen-Zuid, de verdwenen en de niet-gerealiseerde spoorlijnen ten zuiden van Antwerpen – Paul Jacops & Jef Van Olmen..

Aanvullingen

- **Plandag 4:** er waren geen ritten op zondag. Op de andere dagen stonden twee ploegen in voor lokale goederentreinen (bedieningstreinen) naar Boom, Hoboken Privaat Station en Antwerpen-Kiel. Er stond tussendoor ook een losse rit van Boom naar Bornem op het programma, waarna met reizigerstrein 9808 (tender vooruit) naar Antwerpen-Zuid gereden werd.
- **Plandag 5:** de ochtendploeg reed met reizigerstrein 9745 naar Gent-Sint-Pieters en daarna (niet op zondag) met trein 2190 naar Antwerpen-Linkeroever, waar het personeel op de locomotief bleef tot 13:10 uur. Machinist en stoker werden dan afgelost door hun collega's die met trein 2183 van Antwerpen-Linkeroever naar Gent-Sint-Pieters terugreden. In de vooravond keerden ze tenslotte met trein 9780 terug van Gent-Sint-Pieters naar Antwerpen-Zuid.

Op zondag reed de ochtendploeg ook met trein 9745 naar Gent-Sint-Pieters. Daarna volgde een losse rit naar het depot Merelbeke. Zoals dat toen in het personeelsreglement (bundel 501 ...) bepaald was, kreeg de ploeg op zondag twee uur vrij om naar de mis (of elders ...) te gaan. Daarna keerden machinist en stoker 'hlp' ('haut-le-pied', d.w.z. als reizigers) met trein 2186 (°) terug naar Antwerpen-Linkeroever om de dag te eindigen met een wandeling van 40 minuten naar Antwerpen-Zuid. Of dat in werkelijkheid ook zo gebeurde, blijft een open vraag ... De andere ploeg was ondertussen ook te voet van Antwerpen-Zuid naar Antwerpen-Linkeroever gegaan om 'hlp' als reizigers met trein 2183 (°) mee te rijden naar Gent-Sint-Pieters. Van Gent-Sint-Pieters stapten ze dan naar Merelbeke. Hiervoor kregen ze een uur de tijd. Na het klaarmaken van hun locomotief reden ze als losse rit vervolgens naar Gent-Sint-Pieters om van daar met de avondtrein 9780 naar Antwerpen-Zuid terug te keren.

[illegible]

*Let op de verplaatsingen 'te voet' voor het locomotiefpersoneel.
Document: verzameling Paul Jacobs.*

Aanvullingen

Versie 2025 12 04

TYPE 96 van Antwerpen-Zuid (FNSD)		Reeks A	Geldig vanaf 20 mei 1951
FNSD =	Antwerpen-Zuid	LOB =	Bornem
FRP =	Puurs	FKI =	Kontich-Kazernen
FMB =	Boom		
		SSD =	niet op zaterdag en zondag / pas le samedi et dimanche
		D =	enkel op zondag / uniquement le dimanche
		S =	enkel op zaterdag / uniquement le samedi

[illegible]

Let op de volgende bijzonderheden van deze beurtregeling met slechts één plandag:

- van maandag t/m zaterdag werd in de reizigersdienst van Antwerpen-Zuid naar Puurs en terug gereden; daarna volgde een rit van Antwerpen-Zuid naar Bornem en vervolgens een rit van Bornem naar Kontich-Kazernen via Boom; vanuit Kontich-Kazernen werd weer naar Boom gereden en vervolgens terug naar Kontich-Kazernen. Vanuit Kontich-Kazernen werd daarna naar Bornem gereden waarna de dag eindigde met een rit van Bornem naar Antwerpen-Zuid; Bornem was toen een kopstation (zie hoger);
- op zondag stond enkel een reizigerstrein van Antwerpen-Zuid naar Puurs en terug op het programma.

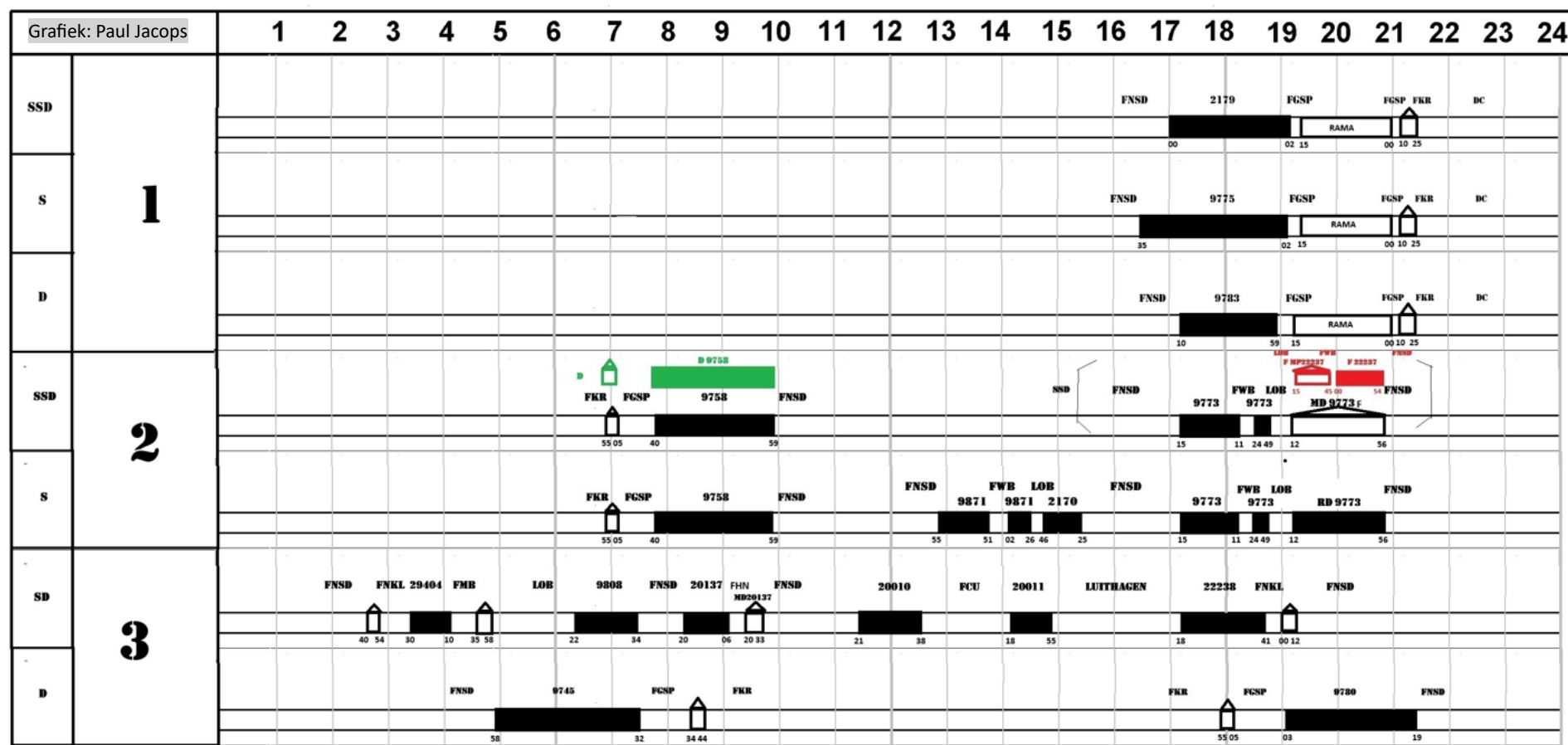
HET LOCOMOTIEFDEPOT ANTWERPEN-ZUID

F. BEURTREGELINGEN

Aanvullingen

Versie 2025 12 04

TYPE 40 van Antwerpen-Zuid (FNSD)				Reeks A		Geldig vanaf 23 mei 1954	
FNSD =	Antwerpen-Zuid	FCU =	Kontich-Dorp	F = facultatief / facultatif	SSD =	niet op zaterdag en zondag / pas le samedi et dimanche	
FNKL =	Antwerpen-Kiel	FMB =	Boom	RD = (leeg)stel van trein	SD =	niet op zondag / pas le dimanche	
FLO =	Antwerpen-Linkeroever	LOB =	Bornem	/ rame (vide) du train	D =	enkel op zondag / uniquement le dimanche	
FGSP =	Gent-Sint-Pieters	FHN =	Hoboken (privaat station)		S =	enkel op zaterdag / uniquement le samedi	
FKR =	Merelbeke	RAMA =	rangeringen / manœuvres	 = losse locomotief	MD =	locomotief van trein / machine du train	
FWB =	Willebroek	DC =	uitslaap / découcher		MP =	locomotief voor trein / machine pour train	

Studie over het vroegere station Antwerpen-Zuid, de verdwenen en de niet-gerealiseerde spoorlijnen ten zuiden van Antwerpen – Paul Jacops & Jef Van Olmen..

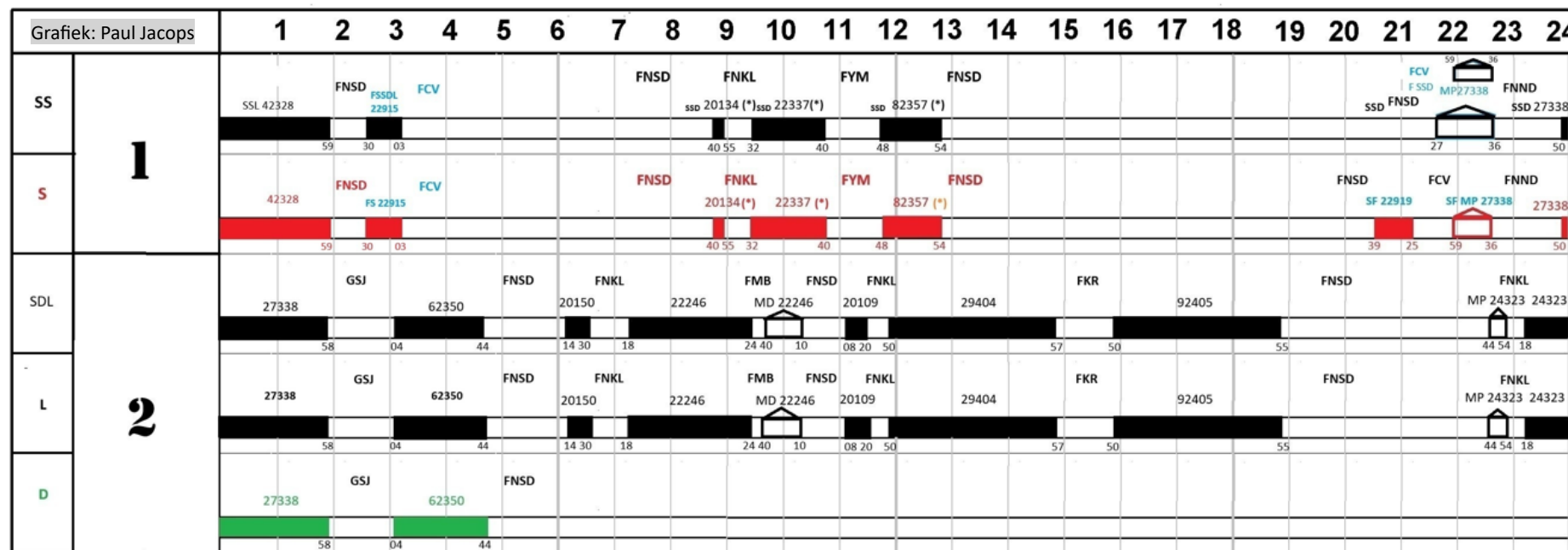
HET LOCOMOTIEFDEPOT ANTWERPEN-ZUID

F. BEURTREGELINGEN

Aanvullingen

Versie 2025 12 04

TYPE 81 van Antwerpen-Zuid (FNSD)		Reeks J		Geldig vanaf 3 juni 1956	
FNSD =	Antwerpen-Zuid	SSL =	niet op zaterdag en maandag / pas le samedi et lundi	MD =	locomotief van trein (machine du train)
FNKL =	Antwerpen-Kiel	SSDL =	niet op zaterdag, zondag en maandag / pas le samedi, dimanche et lundi	MP =	locomotief voor trein (machine pour train)
FNND =	Antwerpen-Noord	SD =	niet op zondag / pas le dimanche	(t) =	tender vooruit / tender en avant
FCV =	Antwerpen-Berchem	SSD =	niet op zaterdag en zondag / pas le dimanche et samedi	(*) =	met eigen loc of reserveloc / avec loco titulaire ou réserve
FYM =	Muizen	SS =	niet op zaterdag / pas le samedi		
GSJ =	Schaarbeek-Josaphat	SDL =	niet op zondag en maandag / pas le dimanche et lundi		Onderhoud locs in ATLV Berchem om de dertig dagen Entretiens locs dans l'ATLV Berchem tous les 30 jours
FSRV =	Schaarbeek vorming /formation	S =	enkel op zaterdag / uniquement le samedi		
FWB =	Willebroek	L =	enkel op maandag / uniquement le lundi		
FKR =	Merelbeke	D =	enkel op zondag / uniquement le dimanche		
FMB =	Boom	F =	facultatieve trein / train facultatif		Losse locomotief
FHN =	Hoboken (privaat station)				
FCU =	Kontich-Dorp				
LXM =	Hemiksem				
FLV =	Leuven				

Studie over het vroegere station Antwerpen-Zuid, de verdwenen en de niet-gerealiseerde spoorlijnen ten zuiden van Antwerpen – Paul Jacops & Jef Van Olmen..

HET LOCOMOTIEFDEPOT ANTWERPEN-ZUID

F. BEURTREGELINGEN

Aanvullingen

Versie 2025 12 04

Vervolg:

Studie over het vroegere station Antwerpen-Zuid, de verdwenen en de niet-gerealiseerde spoorlijnen ten zuiden van Antwerpen – Paul Jacops & Jef Van Olmen..

Aanvullingen

Vervolg:

L	6							FNSD		FHN	FNSD	FCU		FNKL	FNSD		LXM		FNKL		FNSD				FLV		42328
								20137		(t)MD20137	20010			(t)20011	(t)MD20011	20139		(t)20140	(t)20136				22153				
								48		20 38 51	21	10		15	08 29 39	36	20	56	45	28 44		26		42			22
SDL		FNSD	FNKL		FYM			FNSD		FHN	FNSD	FCU		FNKL	FNSD		LXM		FNKL		FNSD				FLV		42328
		MP27328	27328				72308		20137	(t)MD	20137	20010		(t)20011	(t)MD20011	20139		(t)20140	(t)20136				22153				

- de locomotieven werden vooral ingezet voor doorgaande goederentreinen van Antwerpen-Zuid, Antwerpen-Kiel en ook Antwerpen-Noord naar Muizen, Schaarbeek-Josaphat, Schaarbeek-Vorming, Leuven, Merelbeke, Willebroek, enz.; er waren ook vele korte ritten, onder meer met lokale goederentreinen naar Berchem, Boom, Luithagen (van daaruit facultatief ook naar Fort 6), Kontich-Dorp, Hemiksem en het privaat station van Hoboken;
- er werd ook 's nachts gereden: zie bv. plandag nr. 1 (niet op maandag) die al rijdend begon om 00:00 uur met trein nr. 42328 van Leuven naar Antwerpen-Zuid, plandag nr. 2, die al rijdend om 00:00 begon met trein nr. 27338 van Antwerpen-Noord naar Schaarbeek-Josaphat en plandag 3, die al rijdend begon met trein 24323 van Antwerpen-Kiel naar Muizen (niet op maandag);
- op plandag 1 waren er ook verschillende facultatieve ritten tussen Antwerpen-Zuid en Berchem.

Bijkomende opmerkingen:

Voor de bemanning van de locomotieven plande men drie ploegen per loc. Bij de aanvang van de dienst op 3 juni 1956 waren er nog tien locs type 81 die konden worden ingezet voor zes plandagen in de reeks J (+ 1 plandag in de reeks K voor extra ritten). Kort nadien muteerden er drie locs naar Muizen en één naar Antwerpen-Dam (zie de gegevens, opgenomen in het deel over het locomotiefdepot Antwerpen-Zuid, hoofdstuk E, blz. 14: [9.6 VOOR PUBLICATIE Depot Antwerpen-Zuid - E - Locomotieven en inzetdagen - versie 2025 03 08.pdf](#)). In afwachting van de sluiting van het depot FNSD op 30 september 1956 werd het onderhoud van de locs reeds in Berchem gedaan, waardoor er nogal wat facultatieve ritten naar/van Berchem in de omloop zijn opgenomen. Vanaf 6 augustus 1956 was er geen enkele loc meer in reserve, waardoor het depot FNSD de laatste maanden geen extra prestaties meer kon leveren met een type 81.